

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Theodōritu Episkopu Kyru Kai Eyagriu Scholastiku
Ekklesiastikē Istorìa, Eklogai Apo Tōn Istorion
Philostorgiu Kai Theodōru**

Theodoretus <Cyrrhensis>

Mogvntiae, 1679

Henrici Valesii Annotationes In Librum Quintum Ecclesiasticae Historiae
Evagrii.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14162

ἐν τῷ σελμῷ. In optimo codice Florentino A scriptum inveni σελμῷ, hic & in sequenti capite. Hujus prædii meminit Theophanes in Chronico pag. 151. ubi de Alamundari irruptione in Syriam scribit, ἡ ἕκαστε τὰ ἕξω καλχηδόνος ἡ τὸ σελμῶν κτήμα ἡ τὴν κοινην χώραν. Id est, Et incendit exteriora Chalcidis, vastavitque Serminum pradium & regionem Synegicam, in Græcis pro καλχηδόνος emendavi χαλκίδος.

A suscepit Joannes Junior, anno natalis Domini 560.

In Caput XL.

ἐν τῷ τῷ κατασεισῶν. Rectius apud Nicephorum, & in codice Telleriano scribitur τῶν κατασεισῶν. Sic enim leges Grammaticæ postulant. Metaphora est ducta ab obsidionalibus machinis, quibus urbes expugnari solebant. Porro de hujus Anastasij Sinaitæ constantia in defendenda recta fide adversus hæresin Aphthartodocitarum, scribit etiam Eustathius in vita beati Eutychie Patriarchæ Constantinopolitani.

σωτακτηῖος πρὸς τὰς ἀντιοχίας λόγος. Mirum est tres Interpretes Langum, Musculum & Christophorionum, in unius vocabuli interpretatione simul lapsos fuisse. Græci σωτακτηῖος & σωτακτηῖος λόγος vocabant orationes ad valdicendum, earumque orationum peculiarem methodum nobis tradiderunt, ut jam pridem monui in Annotationibus Eusebianis pag. 226. Quæ hic repetere superfluum puto.

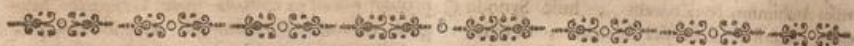
ἡ τὸ ἀποσφῶρον τῆς ἰσοεῖας. Savilius ad oram sui codicis emendavit ἡ τὸ ἀποσφῶρον. Sic tamen flagitant leges Grammaticæ. Eas tamen ab Evagrio nostro interdum sperni observavi. Nicephorus vero cum hunc Evagrii locum describeret, pro particula conjunctiva præpositionem substituit hoc modo: πρὸς τὸ ἀποσφῶρον τῆς ἰσοεῖας.

In Caput XXXIX.

Pag. 435. Ἀρρήτοις Σφίρκοις. Rectius in Nicephoro scribitur ἀρρήτοις. Quam scripturam confirmat etiam B codex Tellerianus.

μακαρίου ἀυθὶς ἀποδοδόντος. Hic locus in primis notandus est adversus Baronij sententiam, qui Macarium in sedem suam restitutum esse credit ante quintam Synodum Constantinopolitanam. Verum hanc Baronij opinionem refellit hic Evagrii locus, qui Macarij restitutionem factam esse docet diu post illam Synodum. Evagrio subscribit Victor Turonensis in Chronico his verbis. Anno 37. Imperij Justiniani, Eustochius Hierosolymitanus Episcopus qui fuerat Macario superflue ordinatus, ejicitur: & rursus Macarius reformatur. Theophanes autem in Chronico, restitutionem Macarij confert in tempora Justinij junioris, ut superius observavi.

ἡ βελιδίος ἰωάννης. Erat Evagrius. Neque enim Vigilio successit Joannes, sed Pelagius. Quo mortuo Pontificatum Ecclesiæ Romanæ

HENRICI VALESII ANNOTATIONES IN LIBRUM QUINTUM ECCLESIASTICÆ HISTORIÆ EVAGRII.

pite 7. ubi Justinij processum ad Circum describit.

In Caput I.

ὉΝ κυροπαλάτιον. De officio Cyropalati multa jam dicta sunt à multis, quæ hic repetere superfluum est. Illud duntaxat admonebimus, Cyropalaten cum auræ virgâ semper prævisse, quoties Imperator in publicum procederet. Docet id Cassiodorus in formula curæ palatii, his verbis. Considera, qua gratificatione tracleris, ut auræ virgâ decoratus, inter obsequia numerosa, ante pedes regios primus videaris incedere. Ita certe Corippus in libro 2. de laudibus Justinij minoris, ca-

---- tunc ordine longo Incedunt summi Procere, fulgensque Senatus, Ipse inter primos vultu præclarus honore, Fratris in obsequium gaudens Marcellus abibat. Dispositorque novus sacre Baduarius ante, Successor sacri factus mox Cyropalates.

De hac auræ virgâ quæ Imperatoribus Romanis præferri consueverat, loquitur Paulus Silentarius in descriptione Templi sanctæ Sophiæ, haud procul ab initio.

--- ὀργυμῆρος γὰρ ὡς ἴσμεν, ἡ δὲ νέμειται σωτήριον ἀσπίδ' αὐτῶν.

Οὐ χροστὴν τινὰ πρόθετον, ἀλλὰ προκείμενον ἀνάγκη. A Neque enim affentior doctissimo viro, qui aureas sectares interpretatus est. Ac primum quidem hæc dignitas levis fuit, quippe quæ erat sub dispositione Castrensis sacri Palatii. Postea vero summa Palatii dignitas haberi cœpit, ex quo Justinus Justiniani nepos eam gessit. Fuit autem civilis hæc dignitas, non militaris, ut putavit Ale- mannus, qui Curopalatem cum Comite excubitorum confudit in Notis ad Procopii ἀνάδοτα.

ταῖς ἀπαρασχῆσι σωεπιτηδεύσεως ἱερίας. Nicephorus in cap. 33. libri 17. hæc Evagrii verba accepit de Episcopis, qui pro rectæ fidei defensione varia in loca relegati fuerant à Justiniano. Sed verbum illud σωεπιτηδεύσεως hanc interpretationem ferre non potest. Itaque Christophorus hunc locum interpretari maluit de Episcopis qui ex omnibus locis in unum congregati erant Constantinopoli: Sed neque hanc interpretationem probare possum, cum Evagrius Episcopos illos non dicat collectos fuisse Constantinopoli, sed ἀπαρασχῆσι, id est omnibus in locis.

ταῖς κακίαις. Deesse videtur aliquod vocabulum, quod suppleri potest hoc modo. ταῖς ἐναντιωτάταις κακίαις. Atque ita legisse videtur Christophorus.

ἰουστίνου προσφύλου. Fuit hic Justinus Germani Patricii filius, consobrinus Imperatoris Iustini, ut scribit Joannes Biclariensis in Chronico, Germanus quidem, & Justinus junior cognati erant. Nam Germanus nepos erat Justiniani ex fratre. Justinus vero Imperator, filius erat Vigilantia fororis Justiniani. Ceterum hic Justinus Germani filius Consulatum gesserat anno Christi 540. Eundem Justinianus Imperator Magistrum militum per Colchidem & Armeniam in locum Martini creaverat, ut scribit Agathias in libro quarto; postea vero eundem Magistrum militum fecit per Thracias. Ut docet Menander protector in libro primo Historiæ pagina 99.

ταῖς γυμνιάταις τούτοις περιουσίαις. Qualiter Abares isti à Turcis superati in Europam se receperint, refert Theophylactus Simocatta in libro 7. cap. 7.

καί τινες πρὸς ὀρμήσεις. Apud Nicephorum in capite 34. libri 17. & in codice Telleriano scribitur una voce προσορμήσεις, quod magis probō. Totum vero hunc locum ita scribendum existimo ἵνα συζητήσῃ ἰδίῃ βαρβαρικῇ ἐξουσίᾳ, ἡ ἰδίᾳ τῶν ἑσπερίων τῶν ἐξ ἐσπερίας. Id est, Ubi multa quidem barbara gentes relictis sedibus suis habitant, urbes vero & castra & stationes à Romanis condita sunt.

πρὸς ἰουστινιανὸν ἱεροκλεόσαυτο. Justiniani Augusti temporibus Abares in Europam transfregi, primum Romanis innotuerunt, ut tradit Theophylactus Simocatta in libro septimo, capite octavo: cum enim ad loca Scythiæ ac Mœsiæ pervenissent, legatos ad

Justinianum miserunt anno trigésimo primo Imperii Justiniani, ut scribit Theophanes in Chronico & Anastasius Bibliothecarius. Victor tamen Turonensis hanc legationem paulo serius commemorat. Post Consulatum Basilii viri clarissimi anno 23. Justinianus princeps legatos gentis Abarorum unde venerant, facit. Hic erat annus tricesimus sextus Imperii Justiniani. De eadem Abarum legatione ad Justinianum videndus est Menander Protector in libro primo Historiæ pagina 99. editionis Regiæ, ubi eam legationem luculenter describit, & Victoris Turonensis sententiam confirmat. Ait enim Justinianum non multo post è vivis abiisse.

In Caput II.

Τὰς τε παρ' αὐτῷ προόδους. Nicephorus hoc loco præpositionem sustulit. Sic enim hunc Evagrii locum expressit: ἡ τὰς αὐτῷ προόδους ἀνεργῆ. Malim tamen in Evagrio scribere τὰς τε παρ' αὐτῶν προόδους ἐργῶν. Quam lectionem in versione meæ secutus sum.

καθ' ἑσπέρην. Nicephorus quidem & Christophorus hæc Evagrii verba de Iustino Iustini Imperatoris consobrinio intellexerunt. Ego vero de Iustino ipso Imperatore malim accipere. Hic enim cum æger esset, ut plurimum sedebat domi, & consobrinum suum Iustinum ad se veterat accedere. Certe Cedrenus ac Zonaras id quod dixi de Iustino testantur. Cedrenus enim ita scribit. Ἐτος δ' ἰουστίνου σωεπιτηδεύσεως ἐξοικισθέντος, ἡ μὲν δυνάμις προερχομένη, &c.

ἐς τὴν ἀλεξάνδρην μετὰ τὴν ἰσοκρίσιν. Mallem legere ἐξοικίζεσθαι. Sic in superiori capite, ubi legitur ἰσοκρίσιν, &c. Nicephorus legit ἐξοικίσθαι, & Evagrii locum intelligit de Barbaris qui eo abducti fuerant à Romanis. Ceterum hic Iustinus Augustalis & Dux Alexandriæ factus est à Iustino Imperatore anno sexto Imperii ipsius Iustini, ut scribit Theophanes ac Cedrenus. Cedreni verba sunt hæc: ἀκούσας δὲ ἰουστίνου, ὅτι ὁ ἀνεψίος αὐτοῦ ἀνεργῆς, ὅτι καὶ δὲ ἀλεξάνδρην ἐσυσκευῶν μετὰ τὰ τῆς βασιλείας, πύριμα αὐτῶν ἀπειράλιον. Scribe δὲ καὶ ἀνεψίος καὶ δὲ ἀλεξάνδρην, quemadmodum legitur apud Theophanem Dux enim ista dignitates, Augustalis ac; Ducis, licet distinctæ essent, interdum tamen unæ eisdemque simul tribuebantur ab Imperatoribus, ut multis exemplis probari potest. Porro hæc dignitas Iustino delata est ab Imperatore, non ut illum ornaret, sed potius ut procul ab urbe Regia cum amandaret. Itaque custodia loco fuit illi urbs Alexandria. Quare Theophanes in Chronico scribit Iustinum Augustum, consobrinum suum Iustinum quasi captivum detinuisse Alexandria. ἀκούσας ἡ ἰουστίνου ὁ βασιλεὺς πρὸς τὴν ἀνεψίαν αὐτοῦ, ὅτι ἔργον ἐστὶν ἀλεξάνδρην ἀνεργῆσαι, &c. Ceterum

Joannes Biclariensis in Chronico, Justini huius eadem refert anno secundo Imperii Justini junioris: eodem scilicet anno quo Aetherius & Addaeus capitali supplicio affecti sunt. Idque cum Evangelii narratione magis consentit.

In Caput III.

Pag. 421. Οὐ μὴ ἢ πὸ τοῦ ᾧ. Expungenda est prior particula negativa, utpote proflus superflua.

τῆς αὐτοῦ κράτους βουλῆς. Joannes Biclariensis in Chronico, Anno secundo, inquit, memorari principis, in Regia urbe Aetherius & Addaeus Patricii, dum Justino mortem vellent veneno potius quam ferro per medicos inferre, detecti, capitali sententia puniri iussi; prior à feris devoratus, secundus incendii concrematus interit. Nescio an Joannes Biclariensis Patricios dixerit pro Senatoribus, magnum tamen discrimen est inter Patriciam ac Senatoriam dignitatem. De eodem Athario & Addæo Eustachius in vita Eutychie Patriarchæ Constantinopolitani ita scribit. Quia quidem die, id est tertia Oclobris, & illi qui viro sancto infidias struxerant atque in exilium eiecerant, Aetherius & Addæus, quorum hic quidem urbis Praefectus erat, ille autem Antiochia curator, mor-

tuus sunt, &c. ὁ δὲ οὐρανὸς τῆς βασιλείης οὐκία. Intelligit domum Antiochi, cujus Curator fuerat Aetherius, ut testatur Eustachius in loco quem paulo ante citavi. Ille autem Antiochia Curator. Græca Eustathii mi fallor sic habent, ὁ ᾧ ἐπιτροπὸς τῆς ἀντιόχει. Id est, Aetherius vero Curator domus Antiochi. Huius domus mentionem facit idem Eustathius, ubi qua ratione Eutychie ex urbe Regia eiectus sit, describit. Dicebant enim quidam graves viri, si ἐν τῷ ἁγίῳ ἱερῷ ἐξέρχεται, fore ut interficeretur. Quosdam enim armatos, atque in Antiochi prædio collocatos, eo consilio fornicem expectare. Ejusdem domus Regiæ meminit Theophylactus in libro tertio capite tertio. Multæ huiusmodi domus erant Constantinopoli, ut domus Placidie, domus Flaccillæ, domus Hormisdæ, & aliæ plures ad Principem pertinentes; quarum singulæ suum Curatorem habebant, qui domum illam seu palatium, omnesque illius redditus administrabat. Hi Curæ Palatiorum dicuntur in Notitia Imperii Romani, sub dispositione Castrensium sacri palatii. Tunc vero summa erat dignitas horum Curatorum, qui gloriosissimi & magnificentissimi dicebantur, ut docet Constitutio Tiberii Augusti de domibus Imperialibus.

In Caput IV.

Pag. 422. ὅς ἐστι τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι. Apud Nicephorum in capite 35. libri 17. ubi hoc Iustini Imperatoris edictum de fide refertur, huic locus ita legitur. ὅς ἐστι τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ

πνεύματι ἴσοι. Quam lectionem secutus est Christophorus. Sic enim vertit: Qui est æqualis Patri & Spiritui sancto. Atqui hoc loco non agitur de æqualitate Patris ac Filii: Sed an Christus unus sit ex Trinitate. Rectius itaque hunc locum supplēvi ex optimo codice Florentino in hunc modum. ὅς ἐστι ὁ κύριος ἡμῶν ἐν τῷ ἁγίῳ πνεύματι. Codex autem Tellerianus ita scriptum habet, ὅς ἐστι ἐν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι.

ὁ ἄρχοντι τῷ ἐκείνῳ ἐπισημασθέντι. Male hunc locum interpretatur Christophorus hoc modo: Non confusionem in unitatem introducimus. Nec rectius Musculus qui sic vertit: Unitatem non confundimus. Sed Musculum quidem haudquaquam miror, qui in hoc edicto Iustini ἐνωσι perpetuo vertit unitatem, gravi errore. Eundem errorem admittit vir doctus qui fragmenta Ephraemii Antiochenis Episcopi in Latinum sermonem vertit; qua leguntur in Bibliotheca Photii. Christophorus vero qui ἐνωσι conlationem ubique interpretatur, cur hoc loco aliter interpretatus sit, equidem nescio. Ioannes autem Langus interpres Nicephori ita vertit. In unione confusionem non inducimus. Recte omnino, si modo syllabam addideris hoc modo. In unitione. Unio enim licet hodie passim in scholis Philosophorum ac Theologorum usurpetur, barbarum est vocabulum, cum pro unitione sumitur. Nam unio Latine unitatem significat, ut ex Tertulliano, Hieronymo, Prudentio, Simplicio Papa, aliisque probari potest. Proinde desinant Zoili quidam nos reprehendere, quod in epistola Alexandri episcopi Alexandrini, qua refertur à Socrate in libro primo capite 6. μονίδα verterimus unionem. Id enim ex Latina lingua usu ac proprietate fecimus: quam illi penitus ignorantes, unionem putarunt nihil aliud esse quam unitionem. Atqui inter unionem & unitionem tantum discriminis est, quantum inter μονίδα, & ἐνωσι. In unione sive unitate nihil est nisi simplex. In unitione vero aliquid necessario intelligitur compositum ex duobus. Certe vetus Interpres Synodi Chalcedonensis, ἐνωσι perpetuo vertit unitionem, vel adunationem.

τοῦ ἁγίου δὲ μᾶλλον καὶ ὑπαρχόντος. Rectius in Nicephoro scribitur. τοῦ ἁγίου καὶ ἐκείνου ὑπαρχόντος μᾶλλον &c. Ego tamen mallet ita legere: τοῦ ἁγίου δὲ, μᾶλλον δὲ καὶ ὑπαρχόντος, &c. Id est, Sed utraque natura intellecta, ut potius existente in propria natura definitione, atque ratione, unitionem factam esse dicimus secundum personam. Nec dubito quin Iustinus Imperator ita scripserit ut dixi; reprehendit enim se ipsum, quod dixerat, τοῦ ἁγίου, quasi durum in Christo naturarum differentia in intelligentia tantum consisteret, non autem se vera extaret.

ἐν αὐτῷ ᾧ ἔχει τὴν ὑπόστασιν. In Nicephoro legitur

tur de avrj supple, τησ αυη. Quod nullo modo ferri potest; neque enim Christus in carne propriam habuit subsistentiam, sed antequam carnem assumpsisset, propriam habebat subsistentiam, utpote qui secunda esset persona sacrosanctæ Trinitatis. Si quis tamen Nicephori scripturam tueri voluerit, equidem non valde repugnabo. Aptius enim cohæret cum præcedentibus. Sensus ergo est, filium Dei qui ab æterno propriam habebat subsistentiam, assumpta carne, in ea personaliter substitisse.

Pag. 424

ὅτι τὰς τῶν ἁγίων ἀπάντων ἁμοφοσιῶς. Ascensior viris doctis qui jam pridem emendarunt ὑπὲρ τῆς, &c. Quamvis Nicephorus vulgatam scripturam retinuerit.

ἡσὶ πρὸς τὴν αὐτὴν ὁμοῦς. Prima vox, πρὸς τὴν scilicet, posita est ob hæresin Nestorii, qui in Christo duas personas assererat, alteram hominis, alteram verbi. Vox autem ὁμοῦς, adjecta est propter Eutychianos & Acephalos, qui Christum ex duabus quidem naturis constare dicebant ante unionem; post unionem vero, unicam in eo naturam esse dicebant. Contra vero Catholicis, Christum in duabus naturis adorabant. Syllabæ igitur illæ sunt ἐ, & ἐς. Quæ licet diversæ sint, tamen si recte intelligantur, ad unam eandemque fidem ac sententiam ambæ collineant, ut subjicit Justinus. Vide Evagrium supra in libro primo cap. 1. Cæterum hoc edictum à Justino juniore promulgatum est anno Imperii primo, Christi videlicet 366. ut notat Baronius: quo quidem edicto, nihil prorsus Ecclesiæ Catholicæ contulit Justinus: sed solam orthodoxam fidem exposuisse contentus, de Nestoriano, & Eutychiano dogmate disputationes in posterum prohibuit, unumquemque pro arbitrio suo de his rebus sentire permittens. Ex hoc itaque edicto nullam utilitatem consecutam esse recte scribit Evagrius. Male igitur Joannes Biclariensis in Chronico, de Justino juniore ita scribit: Qui Justinus anno primo regni sui ea qua contra Synodum Chalcedonensem fuerant commentata, destruxit. Symbolumque sanctorum Ecclesiæ Patrum Constantinopoli congregatorum, & in Synodo Chalcedonensi laudabiliter receptum in omni Ecclesiâ Catholica à populo concinendum intromisit, priusquam Dominica dicatur oratio. Justino juniore ea tribuit Biclariensis, quæ seniori Justino potius conveniebant.

In Caput. V.

Pag. 425.

τῶν ἐπισκοπῶν ἐγχειριδίου. Hæc verba cum non intelligeret Nicephorus, prætermisit, ut videre est in capite 36. sic enim hunc Evagrii locum expressit. πρὸς μὲν τὸν ἱερέων ἐπισκοπῶν, ὅτι τὴν ἁγία ἑκκλησία ἐπὶ τῷ ὀνόματι δέξαι. Sed facile erat locum Evagrii emendare in hunc modum. ὅτι τὴν ἁγία ἑκκλησία τῶν ἐπισκοπῶν ἐγχειριδίου ἐξέλιτο δέξαι. Atque ita legisse videntur Christophoriônus & Musculus. Sic enim vertit Musculus: Dicitur autem Anastasia

A suo succensuisse, quod cum pecuniam pro Episcopatu collatione exigeret, dare illam noluerit. Vetus igitur hæc odii causa erat adversus Anastasium, priusquam Justinus ad Imperium pervenisset. Quare Evagrius utitur verbo μωλις, quod vetustam iram atque abstrusam significat. Certe Anastasius, superstite adhuc Justiniano, Antiochenis Episcopus fuerat designatus. Solebant autem potentiores aulici, & qui plurimum apud Imperatorem poterant, pecunias à Patriarchis designatis exigere, ut exemplo Chrylaphii Eunuchi probari potest, qui pecunias à Flaviano Constantinopoleos Episcopo flagitavit, ut supraretulit Evagrius. Quod tamen postea veritum fuit Novellis Constitutionibus Justiniani.

προσέφητο δὲ ἐν ἱερίῳ. Aliam certe causam asserit Theophanes in Chronico, ob quam Anastasius Sinaita ex Antiochena sede depulsus est. Sed quoniam Interpretes sensum Theophanis minime assecuti sunt, verba ejus hic apponam. τὸ δὲ ἀντὶ τῆς διασείσεως ἐκ τῆς ἐκκλησίας ὁ μωλις, καὶ ἄλλοις ἐν τοῖς ἀντιπροσώποις τῶν ἐπισκοπῶν ἰσχυρῶς τὴν καὶ ἀντιπροσώποις τὴν χειροτονία αὐτοῦ ἰωάννου τὸν ἀλιεὺς ἐξ ἐκείνου καὶ τὸν χειροτονηθέντος ἐξ ἐκείνου τῆς ἰσχυρῆς καὶ ἀγαπῆται ἰσχυρῶς. Id est, ut interpretor. Eodem anno magnus Anastasius Episcopus Antiochie, cum in responsione sua ad Synodicas epistolas reprehendisset Joannem Constantinopolitanum qui Joannem Alexandria Episcopum ordinaverat, & cum qui ab illo fuerat ordinatus simul perstrinxisset, pulsus est à suo Episcopatu ob indignationem Justinii. Lego igitur in Theophane ἐν τῷ χειροτονηθέντος, quæ certissima est emendatio Joannes Alexandrinus Episcopus obstinatus fuerat Constantinopoli à Joanne Scholastico, anno 5. Imperii Iustini, Christi vero 570. ut scribit etiam Baronius. Qui post ordinationem suam, cum Synodicas litteras ad Anastasium Antiochenum Episcopum scripsisset ex more, Anastasius litteris illis respondens, Ordinatorem ejus Joannem graviter reprehenderat: quippe qui in locum viventis Eutychii contra regulas Ecclesiasticas intrusus fuisset. Simul etiam reprehenderat eum qui ab illo ordinatus, Ordinatoris sui vitium ac labem in se pertraxerat. Ea re offensus Iustinus Imperator, qui Joannem Scholasticum diligebat, à quo videlicet fuerat coronatus, Anastasium à sede sua dejecit. Interpres Latinus

D Theophanis existimavit, eas Synodicas litteras quibus Anastasius responderat, scriptas fuisse à Joanne Episcopo Constantinopolitano: quod tamen falsum est. Scriptæ enim erant à Joanne Alexandrino in exordio Episcopatus. Itaque vult vocem ἐπισκοπῶν apponenda est subdistinctio, ut fecit Anastasius Bibliothecarius. Cæterum hanc Anastasii depositionem Baronius refert anno Christi 573. qui est octavus Imperii Iustini. Malim tamen cum Theophane eam conferre in annum quintum aut sextum ejusdem Iustini, cum paulo post ordinationem Joannis Alexan-

drini contigerit, quæ facta est anno Christi 570. ut A Baronius ipse testatur.

In Caput VI.

ὁ ἄλιος ἐπὶ κατὰ τὴν ἑορτήν. Pessime hunc locum interpretati sunt Musculus & Christophorus, quasi his verbis indicare voluisset Evagrius, Gregorium Antiochensem Episcopum poetica laude inclaruisse. Sed rectius Joannes Langus hæc verba ita vertit, *Cujus lata est gloria, ut Poeta verbis utar.*

τῆς τῶν βυζαντινῶν μονῆς. Joannes Langus hæc verba interpretatur hoc modo. *Primum vero Byzantii monasterio profuit.* Evagrius tamen non dicit Gregorium Monachum vel Abbatem fuisse Byzantii, sed Abbatem fuisse monasterii Byzantiorum. Videtur autem monasterium istud fuisse in Syria, in quo Gregorius adhuc adolescens monasticae vitae rudimenta percepit. Theophanes in Chronico pagina 206. ait Gregorium fuisse Apochryfarium Monasterii Byzantiorum, id est procuratorem, sive actorem.

πάντα ἐν πάσι κρείττισον. Suspicio legendum hic esse πάντα ἐν πάσι κρείττισος. Sic enim loquitur Evagrius infra in cap. 19. hujus libri de Mauricio: *ἔχ' πάντα ἐν πάσι ἀκρίβη.*

πυθαινοῖτο προσοῖντα. Mallem scribere προσοῖντα. Nicephorus habet ἀΐντα.

ἐξ ἡμῶν τὰ γὰρ ἐκ τῶν τοσαύτων ἀρχῶν διύτιστα τῆς εἰς τὸν ἀνδρα τιμῆς. Hunc locum aliter legit Nicephorus. Nam pro voce τοσαύτων, habet νεομύτων. Longe rectius meo quidem judicio. Nicephori verba Joannes Langus ita vertit. *Et honorem mundanis dignitatibus debitum, præ viri hujus observantia secundo loco habebant.*

ὅχι ὕστερον. Hunc locum feliciter mihi video restituisse hoc modo ἐχ' ὕστερον. Id est, *Quippe qui ubi tempus aut necessitas postularet, semper præsto esset.*

In Caput VII.

Pag. 426 Παρὰ πρῶτῶν κακῶς ἔπαγον. Eandem causam defectionis Armeniorum refert Theophanes Byzantius apud Photium, & Joannes Biclariensis in Chronico. *Armeniorum, inquit, & Iberorum gens qui à prædicatione Apostolorum Christi fidem susceperant, dum à Cosroa Persarum Imperatore ad culturam idolorum compellerentur, renuentes tam impiam jussionem, Romanis se cum Provinciis suis tradiderunt. Quæ res Romanos inter & Persas pacis fœdera rupit.* Verum Abbas Biclariensis in eo fallitur, quod Armeniorum defectionem retulit anno primo Justinii junioris. Pax enim inter Romanos & Persas dissoluta est anno septimo Imperatoris Justinii, ut scribit Theophylactus in libro tertio, Historiæ capite 9. & Theophanes, ejusque interpres Anastasius Bibliothecarius, & Cedrenus. Sed & ipse Joannes Biclariensis in ejus rei narratione

à se dissentit. Subjicit enim paulo post *Anno quinto Justinus Imperator Armeniam & Iberiam, repulsis Persis, Romanas Provincias facit.*

ἔρποις τῆς διανοίας. De hoc jurejurando quo Justinus Imperator fidem suam obstrinxerat, se nunquam proditurum esse Persis Armenios atque Iberos qui se Romanis dedidissent, loquitur Menander protector in excerptis legationum pagina 121. editionis Regiæ. *λόγον γὰρ ἔχει πῦρα ἐπισητὰ πάλιν ὁ καὶσαρ τῶν ἐμαυμοσίδων ἐπὶ ἀσπίδων καὶ βασιλείας τοῖς περσικαῖς καὶ τοῖς μεταχωρικαῖς ἐβήρων. ἐμαυμοσίδος βασιλείας, &c.* Quæ verba non intellexit Interpres. Primo igitur emendandum est ἐπὶ ἀσπίδων. Deinde totus locus ita vertendus. *Etenim Tiberius Cæsar Maximi merito faciebat ea Sacramenta, quæ ab Imperatore Iustino præstita erant Persarum & Iberis qui ad Romanos defecerant. Juraverant enim Imperator omni ope se annisurum, ut terram quæ ipsi almerat, sua ditiosis efficeret. Quod si rem illam exequi & bello finem imponere non posset, auctores tamen defectionis eorumque propinques, & generaliter eos qui Romana Respublica participes esse vellent, se nunquam Persis adiururum.*

τὸς σοῶν ἀρχοντας. Surenam scilicet. Hic enim κλιματαρχῆς seu Rector Armeniæ præpositus erat à Rege Persarum; quo interfecto, Perfarmii se Romanis dederunt, ut scribit Theophylactus in libro tertio capite 9. & Theophanes Byzantius in excerptis apud Photium. Menander denique in excerptis legationum pag. 115.

In Caput VIII.

Μαρτιανόν. Hunc Martinum vocat Theophanes in Chronico, ejusque interpres Anastasius Bibliothecarius. Sed Theophanes Byzantius, cujus excerpta leguntur in Bibliotheca Photii, Marcianum eum vocat, Justinii Imperatoris ἐπαλάου, id est, consobrinum. Et à Justino Magistro militum in Orientem missum esse dicit anno Imperii ejus octavo.

σκαπανίας ἢ βοσκυρίας. Et Manuscripto codice Florentino & Telleriano emendavi βοσκυρίας, quem admodum etiam legit Nicephorus. Verum Nicephorus vocem hoc loco interlerit. Sic enim habet *παρὰ τῆς σκαπανίας ἢ βοσκυρίας*. Id est, ut vertit Langus, *fossores, sartores, & boum auctores.* Quam vocem Nicephorus legisse videtur in suo codice. Neque enim video unde illam haurire poterit. Porro Sartorum usus fuit in castris, ad velum militare faciendam, aut ad pelles tabernaculorum confendas.

ἐν τῶν σωτελῶν ἀφρημίδων. Male hunc locum verterunt Interpretes. Nam Musculus quidem ita vertit. *Et fossores quosdam ac bubulcos ex municipis acceptos secum habent.* Christophorus vero sic interpretatur. *Inter quos habuit fossores & bubulcos ex numero vectigalium exemptos.* Ignorant scilicet quid

quid significaret vocabulum σωματῶς. Usus est ea voce Evagrius supra in libro 3. cap. 42. ad quem locum observavi, eo vocabulo significari provinciales tributarios, qui etiam collatores dicuntur in codice. Ab iis igitur fossores & bubulcos, & fartores per vim abstraxerat Martinus Magister militum, ut eorum opera in exercitu suo uteretur: neque enim in numero militum eos habuit, ut sensisse videtur Christophorus.

In Caput IX.

Pag. 428 πότε ἀγῖνι. In Nicephoro scribitur ἀγῖνι: per duplex γ. Sic paulo ante, ubi legitur ἀρχάλεον: idem Nicephorus scriptum habet ἀρχάλεον, quod est usitatus. Potest tamen id verbum efferri cum simplici λ. ut docet Hefychius.

Pag. 429 ἡ παρῖσιαι τὸ πλῆθος. Scribendum puto παρῖσιαι τὸ πλῆθος. Atque ita legisse videtur Muculus. Sic enim vertit: Exercitus porro adesse non sinit. Christophorus vero ita vertit: Copias non ulterius ducunt. Sed Græca eum sensum terre non possunt.

In Caput X.

ἀδορμαῖνος. Variè hoc nomen scriptum reperitur apud veteres Auctores. Apud Theophanem in Chronico ἀρταβάσις dicitur, & ἀρδομαῖνος in MS. codice Palatino. Anastasius autem Bibliothecarius Adermanum Ducem vocat. In Nicephoro scribitur ἀδορμαῖνος. Apud Theophanem Byzantium βαρδομαῖνος. In cap. 13. infra dicitur ἀρδομαῖνος. Theophylactus in lib. 3. Adormaanem vocat.

σελεύκου τὸ νικητόρος. Scribendum est procul dubio νεύκος. Seleucus enim primus Syriæ Rex, ob illustres victorias νικητὸς cognominatus est, ut ex nummis veteribus discimus, qui id cognomentum ei adscribunt.

In Caput XI.

Pag. 430 τὸ σωματῶς. Scribendum est σωματῶς, quemadmodum in codice Telleriano scriptum inveni.

ὅτι ἂν καὶ τῶν ἀσπίδων ἀρῶν ἐπιπέμψῃ. Justinus Imperator Tiberium Comitem Excubitorum cum ex reitu satis valido, adversus Avars misit, anno imperii sui nono, ut scribit Theophanes in Chronico. Joannes autem Biclariensis id factum esse dicit anno quarto Imperii Justiniani: ubi Tiberium ex hoc prælio Victorem Constantinopolim rediisse scribit. Quod tamen falsum esse docet Evagrius ac Theophanes.

In Caput XII.

Pag. 431. τραιανὸν τὸ παρὰ τὸν χροσῖον. Hic Trajanus Patritius & Quæstor sacri palatii erat: de cuius ad Persas legatione loquitur Menander ProteCTOR in li-

bro sexto Historiarum, pag. 157. & 165. Hic est, ut opinor, Trajanus Patritius qui breve Chronicon scripserat, prorsus admirandum ut testatur Suidas. Ejus mentionem facit Theophanes in Chronico, pag. 56. τραιανὸς ὁ πατρίκιος ἐν τῇ καὶ αὐτὸν ἱστορίᾳ φησὶν γότθους δεδμηχέωσι τῆς σκυθίας λίγυδης. Suidas quidem cum Justiniani Rhinotmeti temporibus visisse scribit. Verum ego Suidam falli existimo, cum nullus eo nomine memoretur principatu Justiniani Rhinotmeti. Imperante autem Iustino juniore celebratur Trajanus Patritius à Menandro ProteCTORe in libro sexto, & ab Evagrio nostro in hoc loco.

ἐν τοῖς περὶ πηλοσῶσις μεγάλα. Hunc locum feliciter mihi videor restituisse, ita ut pro verbo μεγάλα, scribatur μεῖναι. Nam in inductis, quæ inter Romanos & Persas pactæ erant, difertè cautum erat, ut per Orientem duntaxat ab armis cessaretur: In Armenia verò atque Iberia bellum gerere liceret. Vide Menandrum ProteCTORem in libro sexto Historiarum, pag. 157. qui hanc emendationem nostram prorsus confirmat. Ita etiam Theophylactus in libro 3. capite 12.

τοῖς ῥωμαίοις ἐπιπέμψῃ, ἀράγμασι. Rectius apud Nicephorum legitur, τοῖς ῥωμαίοις ἀράγμασι, τὸ σίγμα δὲ ἀπὸ τῆς βαρβαρίων ἐλάσῃ. Sic etiam legitur apud Nicephorum. Non dubito tamen quin scribendum sit ἀπὸ τῆς ὑβάρων, &c. Abares enim urbem Sirmium cepere, ut testatur Menander ProteCTOR in excerptis legationum, pag. 117. quæ cum antea Gepidarum ditionis fuisset, Abares qui Gepidarum regnum destruxerant, eam urbem cum reliquis opibus Gepidarum, in suam potestatem transiisse asserunt, quemadmodum scribit idem Menander, pag. 114. & 130. Vide Theophylactum in cap. 3. libri primi.

In Caput XIII.

ἐν τῇ ὑπαίθρῳ αὐλῆς. Nicephorus vocem hanc addit hoc modo, ἐν τῇ ὑπαίθρῳ αὐλῆ τῶν ἀνακτόρων, id est, in subdiali aula Imperialis palatii. Hujus loci mentionem facit Theophylactus in cap. 1. libri 1. & Imperatores illic renuntiari solitos esse scribit, φορὰ δὲ τὸ γδ' ἀγῖνις ὁ τῶν ἐπιπέμψῃ ἐπιπέμψῃ τῶν βασιλέων αὐλῆς, ἢ τῆς παρῆνται τῆ πολυτελεῖας τῶν ἀνακτόρων δικίας, &c. Quem locum Latinus Interpres longâ circuituione verborum ita expressit, Tiberium namque in atrium palatii juxta domum, in qua multa ex herbis seu frondibus, ad æanandum, dormiendum ve tori, sive lecti sternua, vestibulum illustre, visendumque proscenium. Huc, inquam, gestatus, &c. Ex quibus apparet, eum non intellexisse quid his verbis significaretur. Sed & Nicephorus Callistus, cum hunc Theophylacti locum describeret, posteriora verba prætermisit. Ego verò existimo νελοσῖβάδ' αἰνιαν, à Theophylacto dici domum quæ Græcè δεικνύται ἀκροβῖα dicebatur: eò quòd in ea novendecim accubita, seu stibadia essent, in quibus Imperator cum Proceribus discumbens epulabatur in Natali Domini, & solentioribus festis, ut scribit Theophanes & Anastasius Bibliothecarius, anno 31. Iustiniani, &

Luitprandus in libro 6. rerum per Europam gesta- rum, cap. 3. *Est domus, inquit, que decem accu- bita dicitur. Hoc autem ideo, quoniam quidem no- vendecim mense in Domini nostri Nativitate appo- nuntur. In quibus Imperator pariter & convivia, non sedendo, ut ceteris diebus, sed recumbendo epu- lantur.* Juxta hanc domum erat tribunal, in quo Imperatores & Augusta coronabantur. Nice- phorus Constantinopolitanus, pag. 176. de Isauro Leone loquens. *ἐν τῇ περιουσίῳ λιζομένην δε- καετία ἀκροῦται εἶποι ὅν ἦν κωνσταντίνος ἐν βα- σιλείᾳ.* Idem scribit Anastasius, & Auctor historiæ Miscellæ, libro 21. Idem in libro 22. de Constantino loquens Copronymo: *Anno 28. Imperii sui coronavit Imperator Eudoxiam uxorem suam, cum esset triginta, in tribunali decem & novem accubituum.* Hinc est quod Codinus in Origini- bus Constantinopolitanis, τὸ εἶμαρον ponit juxta domum decem & novem accubituum: quo nomine tribunal intelligit, in quo Imperatores coronabantur. Fuit autem hæc domus in regione tertiâ, juxta Hippodromum, ut testatur Luit- prandus. Certè in ea regione Circum maximum fuisse, & porticum femirotundam quæ Sigma dicebatur, ac postremò tribunal fori Constantini docet vetus descriptio. Ac verisimile est, ex illa porticu factam esse domum decem & novem ac- cubituum; quippe cum Sigma idem sit quod sti- badium, seu accubituum. Adde quòd ædes sancti Stephani juxta tribunal decem & novem accubi- tuum poniturà Codino, quam prope Sigma fuisse docet ex veteri Scriptore Petrus Gyllius, in li- bro 2. cap. 15. Ceterum hæc domus decem & no- vem accubituum, etiam Delphica dicta est, seu Delphicum, ut testis est Procopius in libro primo Vandalicorum, pag. 116. & Victor Turonensis in Chronico.

ἡ δὲ παλαιὴ ἐστὶ λήγει. Nescio cur Eva- grius antiquam hanc fuisse consuetudinem dicat, ut Imperatores Constantinopolitani in atrio im- perialis palatii renuntiarentur. Prisca enim con- suetudo erat, ut in milliario septimo nuncuparen- tur Augusti, præsentè exercitu, in campo extra urbem. Primusque Valens in eo suburbano à fra- tre Valentiniano Imperator fuerat appellatus. Post quem sequuti Imperatores Orientis eodem in loco renuntiati sunt, ut jam pridem observavi in Annotationibus ad librum 26. Ammiani Mar- cellini. Zeno quoque Imperator, in septimo à Leone filio suo coronatus est, ut scribit Victor Turonensis in Chronico. Sed & Basiliscus paulò post Imperator appellatus est in campo, quem- admodum tradit Theophanes. Erat autem cam- pus in septimo, ut testatur Theophylactus in li- bro 8. capite 12. Quis verò primus in atrio im- perialis palatii Augustus nuncupatus sit Consttan- tinopoli, nondum liquidò comperi. Justinus quidem junior illic Augustus renuntiatus fuisse videtur, ut colligere est ex capite primo hujus libri.

τὸ τε ἀρχιεπίσκοπος ἰωάννου. Theophanes in Chro- nico non Joannem Scholasticum, sed Eutyechium Patriarcham Constantinopolitanum tunc fuisse testatur. Nam Joannes quidem Scholasticus obiit Indictione 10. mense Augusto, pridie Calen-

das Septembres. Eutyechius verò eodem anno, mense Octobri, in sedem suam restitutus est, In- dictione undecimâ, ut testatur Theophanes. Hic anno sequenti, qui fuit Christi 578. Indictione duodecimâ, Septembris 26. die, Tiberium Au- gustum coronavit, ut tradit idem Theophanes, & Auctor Chronici Alexandrini. Verùm re atten- tius examinatâ, nihil hic reprehendendum anim- adverti: neque enim Evagrius hic loquitur de Augusta nuncupatione Tiberii, sed de Cæsaris appellatione ei concessâ. Tiberius porro Cæ- sar factus est Indictione octavâ, ut docet Auctor Chronici Alexandrini: quo quidem tempo- re Joannes Patriarcha erat Constantinopoli- tanus.

ἡ τέρτις εἰκασόν. Scribendum puto, εἰς τέρτις εἰκασόν. Nec dubito quin Evagrius noster ita scri- ptum reliquerit. Conjecturam nostram confir- mat codex Tellerianus, in quo ita disertè scriptum inveni. Facillat igitur interpretatio Musculi, qui sic vertit: *Insignis magis, quam ut quicumq; illi conferrî possit.* Christophorus verò ita in- terpretatur: *Pulchritudinis excellentia omnium opinione major.*

καὶ ἀρῶντος μὲν πρὸ εἰς ἑξήκον. Rectius in codi- ce Florentino scribitur: *ὡς ἀρῶντος μὲν, &c.* Alludit autem Evagrius ad verbum illum Tragici notissi- mum. *ἀρῶντος μὲν εἰς ἑξήκον τυραννί. &c.*

ἢ ὅτι λαβὲν. Mallem scribere, *ἢ ὅτι τι λα- βὲν ἀφελόν δι δόμων, &c.* quemadmodum legitur apud Nicephorum in cap. 1. lib. 18. In codicibus Florentino & Telleriano, pro ἀφελόν scribitur, ὄφελον.

ἰνὸς τῆλον ῥόβου. Extat Constitutio Justini junioris, quæ reliqua tributorum præteriti tem- poris, provincialibus indulsit usque ad Indictio- nem octavam: *μέχρι τῆς οὐκτάς ἡμετέρας, ἢ αὐτῆς τῆ ἐπίσῳτῳ κύκλῳ.* Quod quidem fecisse videtur Justinus suavis Tiberii, quem Cæsarem paulò antè designaverat, incunte octava Indictio- ne, ut docet Auctor Chronici Alexandrini. Ita- que in hac Constitutione prima Imperatoris Justini junioris, Tiberii quoque Cæsaris nomen adscri- bi debuerat.

αἱ ἀδισμοὶ δόσεις. Extat hodie Constitutio Imperatoris Justini junioris, de Receptoribus pro- vinciarum gratis promovendis. Quæ inter Justi- ni Novellas Constitutiones est numero quarta. Eâ Constitutione permittit Justinus Provinciali- bus, ut eos quos idoneos esse existimaverint ad regendam ipsorum provinciam Imperatori sug- gerant: spondetque Imperator, se gratis absque ullo munere codicillos & Magistratus insignia præ- biturum esse. Quæ Lex cum data sit anno octavo imperii Justini junioris, eam quoque Tiberii Cæsaris suavis ac suggestione editam esse non du- bitamus.

In Caput XIV.

ἄλλας ἰσπίον. Scribendum est procul dubio *ἰσπίον*. Quod miror nec à Nicephoro, nec ab Inter- pretibus animadversum fuisse.

ἰσπίον

Ἰπὸ ἰουστινιανῶ. Hujus Justiniani Magistri militum per Orientem meminit Menander Protector in libro 6. historiarum, pag. 159. Et Theophylactus in cap. 12. libri 3. Et Joannes Biclariensis in Chronico. Anno 9. Justinus Cosroes Persarum Imperator, cum nimia multitudine exercitus, ad vastandos Romanorum terminos promoveret: cui Justinianus Romana Dux militia & Magister militum Orientis à Tiberio destinatus, bellum parat, & in campis qui inter Daras & Nisibis ponuntur, fortis pugna congressus, habens secum gentes fortissimas, quæ barbaro sermone Hermani nuncupantur, memoratum Imperatorem bello superat.

Ἰουστίνου δευτέρου ἀνεψιῶν. Hunc locum ex MSS. codicibus Florentino & Telleriano, ita supplevi: τ' ἀδελφῶ ἰουστίνου τῷ ἀνεψί ἰουστίνου δευτέρου ἀνεψιῶν. Erat ergo hic Justinianus Germani filius, quod testatur etiam Theophylactus in libro 3. frater Justinii filius, qui ab Imperatore interfectus fuerat, ut refert Evagrius initio hujus libri.

Ἰπὸ τοῦ κλέρι δ' αὐτοῦ. Hujus viri meminit Theophylactus in libro tertio cap. 16. & in libro primo cap. 9. Quibus in locis Interpres Latinus Cursum vertit. Melius tamen Cursum vertisset. Sic enim eum vocat Menander Protector in libro 6. historiarum, paginâ 159. editionis regię. In Theophanis Chronico, pag. 214. κλέρι dicitur corrupte.

Page 434 ἀνεκτότητα δὲ τῆς ἐκείνου ἐπιτροπῆς. Magis probo lectionem Nicephori, quæ sic habet: ἀνεκτότητα δὲ τῆς ἐκείνου ἐπιτροπῆς τῷ κλέρι ἡγεμῶν. Tantum mallem articulum addere hoc modo: τῆς τῷ κλέρι ἡγεμῶν. Id est, ut vertit Joannes Langus: Quod facilius impressionem suam, quam ipsi Cursum sustineri posse existimaret. Porro hanc Persarum fugam, & Romanorum victoriam, Theophan. quidem in Chron. refert post mortem Imperatoris Justinii junioris, cum Tiberius singulare imperium obtineret. Verum Theophylactus, ex quo sua videtur hausisse Theophanes, superstiti adhuc Justiniano accidisse testatur, cum Tiberius Cæsaris duntaxat nomen ac dignitatem gerens, rem publicam administraret, ut videre est in cap. 14. libri 3. Cui consentit Evagrius noster: quippe qui mortem Justinii junioris refert infra, in capite 19. hujus libri. Ubi disertè scribit Tiberium, mortuo demum Justiniano, Magistri militum dignitatem abrogasse Justiniano.

In Caput XV.

τῶ δ' ἐχθροῦ. Mors Chosrois Persarum Regis præmaturè hic refertur. Mortuus enim est Chosroes Tiberio jam Augustum imperium obtinente, ut testatur Theophylactus in libro tertio, cap. 16. Quod confirmat etiam Menander Protector in excerptis legationum. Quare fallitur Theophanes in Chronico, qui mortem Chosrois, & inaugurationem Hormisdæ ejus filii, refert principatu Justinii junioris.

δ' ἰουστινιανῶ. In MS. codice Telleriano scriptum inveni, ὅτι ἰουστινιανῶ, &c. quan scripturam vulgatæ lectioni longè antepono.

In Caput XVI.

ῥόνοσ. Apud Nicephorum in libro 17. cap. 35. ῥόνοσ dicitur. Hic est quem Anastasius Bibliothecarius & reliqui qui de vitis Pontificum Romanorum scripsere, Benedictum appellant. Eum Baronius Bonosi cognomentum habuisse existimat.

ἰουδανὸς πωτιεὶ δέσπ. Hæc verba Christophorus ita intellexit, quasi Evagrius voluisset dicere, Ioannis Hierosolymitani Episcopi temporibus nullum tumultum in Ecclesia commotum fuisse. Mihi tamen aliud videtur significare Evagrius; toto scilicet eo tempore quo Pontifices illi federant, quos hoc loco nominat Evagrius, nullum in Ecclesia tumultum fuisse.

In Caput XVII.

ἡλικίῃ καὶ ἀρετῇ τῶν τῶν βασιλέων διακρίτων. Niceph. quidem in cap. 3. lib. 18. tertium annum imperii Tiberii Augusti his verbis designari existimavit. Idem quoque sensit Christophorus & Musculus, ut ex eorum interpretatione licet colligere. Mihi tamen videtur Evagrius annum potius Cæsareæ dignitatis Tiberii intelligere. Primum enim verba ipsa id satis significant. Deinde Evagrius mortem Iustini junioris & Tiberii coronationem nondum retulit. De his enim loquitur infra in capite 19. hujus libri. Quamobrem ea quæ referuntur in hoc capite, superstiti adhuc Iustino juniore acciderunt.

ἢ τ' αὐτὸ τῆς μετῴμιθειας τῆς σατυρώτατον. Scribendum est ἢ αὐτὸ, ut habet codex Tellerianus, vel καὶ αὐτὸ, ut est apud Nicephorum.

λέγων ἄρχομαι. Malim scribere ἰρχομαι: sic enim Græci loqui solent. Certè in codice Telleriano disertè scriptum inveni λέγων ἰρχομαι.

In Caput XVIII.

πολλῶν τε ἐπιτροπῶν. In optimo codice Florentino disertè scriptum est, τῶν πολλῶν τε ἢ ἐπιτροπῶν. Quomodo etiam legitur in Nicephoro. Porro mirum est Interpretes tres in unius vocis expositione lapsos fuisse. Nam Ioannes quidem Langus ita vertit: Erat Theopoli Anatolius quidam, ex plebei ille quidem & ignavis animi. Mulculus verò ita interpretatur: Unus ex multis illis, qui vitam delicate insistant. Christophorus autem interpretatio sic habet: Anatolius vir quidam plebeus primum & mollis. Quam quidem interpretationem hausisse videntur ex Suida & Authore Etymologici, qui ἐπιτροπῶν exponunt ἀργεῖν καὶ γονακῶδη. Verum hæc vox aliud hic significat, ut colligitur ex præcedenti vocabulo. Quare non dubitò quin Sellarisq; artifices hac voce designet Evagrius, quos etiam Græci ἐργαῖος vocant ob eandem rationem, eò quòd scilicet sedentes opus suum exercent. Ita Pollux in libro 7. cap. 1. & Author Etymologici in voce βάρυτος.

τὰ

τὰ μὲν ἢ πράγματα διαλεξάμεν. Scribo τὰ μὲν ὡς ἀγλιζόμεν. expuncta voce πράγματα, quæ ex superiore linea huc irrepfit.

εἰς ἰστορίαν. Procul dubio scribendum est ἀνέπεισον, quemadmodum scribitur apud Nicephorum.

ἐκ τοῦ μεταλιν. Scribendum est procul dubio: ἐκ τοῦ μεταλιν μεταγράψῃ. Atque ita legit Nicephorus, qui hunc Evagrii locum sic expressit. εἰς πέπιδον παντάσῃσι ἀπεγράψῃ. Ex quibus verbis apparet, Nicephorum ante vocem τέλειον, distinctionem adhibuisse post verbum διελίχθη. Quam quidem distinctionem magis probo.

τῶν βασιλικῶν οὐρεσι. Id est, Curator imperialium adium. Ades enim imperiales tam in urbe regia, quam in suburbanis, suos habebant Curatores, qui earum reditus administrabant. Eratque eadignitas non postrema, quâ qui fungebantur, gloriosissimi dicebantur ac magnificentissimi, ut supra observavi ad caput tertium hujus libri. Jurisdictionem etiam videntur habuisse, ut indicat Agathias in libro quinto de Anatolio quodam loquens Exconsule. ἀνδρα τῆς τι ἢ ὑπάτων ἀξία τιμημῆτον, καὶ φέρε τὸ φροντίδα τίθιδα, καὶ ἐπιμέλειαν ἢ βασιλικῶς οὐκων τι κτημάτων ἀρχῶν εὐχρότα. κρηάτορας δὲ τῶν καλῶν ἰωμαίων. Id est, ut interpretor. Virum qui consulari dignitate erat ornatus, & qui ut imperialium adium ac possessionum curam ac sollicitudinem gereret, magistratum sortitus erat. Curatores illos Romani vocant. Vox ἀρχῶν, quam Vulcanius in interpretatione sua prætermisit, minimè otiosa est, sed Magistratum significat ac jurisdictionem. Sed & vitta illa purpurea, & tabulae quas privatorum domibus affigere solebat idem Anatolius, ut eas fisco vindicaret, quemadmodum subjungit Agathias, satis apertè testantur, eum ut Curatorem domorum imperialium jurisdictionem habuisse. Certè Constitutio Tiberii Imperatoris de divinis domibus, manifestè testatur, eos Curatores jurisdictionem habuisse. Quippe Tiberius eâ Constitutione disertè sancit, ut actori qui adversus Cartularium aut Conductorem vel colonum domus regiae litem intenderit de aliquâ re ad domum Imperatoris pertinente, liceat, si voluerit coram gloriosissimo ac magnificentissimo Curatore litigare. Si verò cum suspectum habuerit, coram alio iudice qui ab Imperatore datus fuerit, causam suam prosequatur. Cæterum Tiberius Imperator eâ lege prohibuit, ne Curatores tabulas ac titulos fiscales privatorum ædibus affigant, neve eos obsequant. Solebant enim Curatores hujusmodi titulos vendere tenuioribus, & pro patrocínio ac suffragio suo aliquid ab iis exigere, ut ibidem indicat Tiberius. Cæterum hæc domus, earumque Conductores, multis privilegiis atque immunitatibus fruebantur, ut videre est in codice Theod. tit. de privilegiis domus Augustæ, & in dicta Constitutione Tiberii.

In Caput. XIX.

Pag. 438 χειροτονεὶ δὲ μαυρίνιον. Immò Tiberius, super-

A stite adhuc Justino, Mauricium Magistrum Orientalis militiæ creavit, remoto Justiniano, ut testatur Theophylactus in capite 15. libri 3.

ἀραβισσὸν τὸ καππαδοκίαν ἴδρυς. Arabissus vel Arabissum, olim fuit oppidum Armeniæ secundæ, ut docet Hierocles in notitia provinciarum Orientalis imperii. Certè in Synodo prima Constantinopolitana, Arabissensis quidam Episcopus in Armenia minori recensetur. Sed & Philostorgius in Armenia minori oppidum illud adscribit, ut videre est apud Suidam in ἐυδῆμ. Postea tamen Cappadocia attributum est, si Evagrius credimus. Nescio an idem sit Arabissus, cuius meminit Menander Protektor in excerptis legationum, pag. 159. editionis regiæ, quod erat juxta Theodosiopolim, ἐπεὶ ἂν ἐξήντο αὐτῷ, ἰσρατοσιδύλωτο ἰς τὸ ἀραβισσὸν ἐπιμελημῆτον, χωρίον ἀμφὶ τὸ μνημεῖον κλίμα τὸ αἶψ. Hunc locum Musculus ita vertit: Accessus ad se raras permittēbas, eosque elaboratos. Nec meliùs Christophorus: Raro ad se adeundi concessit potestatem, eamque non nisi vehementer oratu, largitus est. Neuter sensum hujus loci affectus est. Codex autem Florentinus veram hujus loci scripturam nobis indicavit. Nam pro ἰσρατοσιδύλωτο, scriptum habet ἰσρατοσιδύλωτο. Non dubito itaque quin totus locus ita legendus sit: τὰς μὲν ἂν ἐς αὐτὸν ἰσρατοσιδύλωτο παραίτητο, καὶ ταύτας ἰσρατοσιδύλωτο παραίτησε δὲ ἀκούσ τοῖς περὶ τοὺς ἀπίθρατῶν. Id est: Raro sui adeundi dabat facultatem, nec nisi de rebus seriis. Superfluous autem sermonibus aures suas obturabat. Porro in codice Florentino ad marginem hæc notata erant. ἵνα λέγῃ περὶ μαυρίνιον ὄνομα ἀπὸ τῆς καὶ ἐπαίνων ἀξία. Aliud Mauricii Elogium satis elegans habetur apud Suidam in voce μαυρίνιον. Ex Menandri Protektoris historia: quod cum isto conferre non in utilitate fuerit.

τῶν ἀπικισμῶν. Non assentior Christophoro & Savilio, qui in hoc loco legunt ἐπικισμῶν. Neque enim Græcè dicitur ἐπικισμῶν: ut equidem censeo. Musculus quoque eodem modo videtur legisse, ut ex versione ejus apparet. Sic enim vertit: Inscitiam verò matrem temeritatis, & ignaviam ejus domesticam ac sociam sic à se repellēbat, &c. Mihi tamen retinenda esse videtur vulgata lectio, quam sic interpretor: Inscitiam quam mater est temeritatis, & ab ea disjunctam, ac nihilominus conjunctam ignaviam ita à se depellebat, &c. Eodem modo Evagrius in principio hujus libri, de Justino juniore dixit: ὁρῶντες δὲ ἐς δούλια ταῖς καλῶν κρατούμεν, &c. ubi legendum videtur ταῖς αὐτῶν καλῶν καὶ ταῖς, ex hoc loco. Quod si quis ἐπικισμῶν legere malit cum Savilio, locus tunc ita vertendus erit: Et iniquitatem ejus ac contubernalem ignaviam. Nam inter verbum ἀπικισμῶν & ἐπικισμῶν tantum differt, quantum inter ἀπικισμῶν & ἐπικισμῶν. Est autem ἀπικισμῶν quidem: colonus, ἐπικισμῶν autem inquilinus, ut docet Suidas in voce ἐπικισμῶν. Qui in coloniam aliquam extra patriam deducebantur, vocabantur ἀπικισμοί, seu coloni. Is verò qui sua sponte relicta patria, vel in coloniam, vel in aliam urbem migrabat, ἐπικισμῶν dicebatur, seu μέτοικῶν. Proinde fallitur

fallitur Christophorus, qui hunc locum ita vertit: Infirmam autem matrem audacia, & timiditatem que ei vicina ac finitima est, sic a se depulit. *επιμαρτυρησεν*. Non significat finitimam, sed inclinam, ut jam dixi. Et Latina vox, *inquinata*, Græco verbo egregiè respondet. *inquinatus* enim dicitur ab incolatu. Præterea vox *σωθῆρος* non vicinam significat: id enim esset *αγγιχῆρος*: sed *contubernalem*, qui sub eodem degit tecto. Cæterum re nunc attentius examinata, malim hoc loco legere *επιμαρτυρησεν*.

σωθῆρος αὐτῆς. Scribendum puto *αὐτῆς*, supple *τῆς θῆρας*. Cujus emendationis rationem paulò antè adduxi. Porro Nicephorus in cap. 8. lib. 18. hunc Evagrii locum describens ita expressit: *ὁμοίαν τὴν ἐν ἀποστολῇ τῆς σωθῆρας αὐτῆς*, pessimè. *ἕξοικισται*. In codice Florentino scriptum inveni, *ἕξοικισται*. Nicephorus verò simpliciter posuit, *ομοίαν*. Ego non dubito quin Evagrius scripserit *ομοίαν*. Usus est eâ voce Evagrius in cap. 1. ac 2. hujus libri.

Pag. 439.

In Caput XX.

ὁ ταμνογράφος. Scribendum est procul dubio, *ταμνογράφος*. Sic enim paulò antè Evagrius eum vocat. Meminit hujus Ducis Menander Protector in excerptis legationum, & Theophylactus in libro 3. Qualiter verò in prælio adversus Mauricium interfectus sit, refert idem Theophylactus in cap. 18. libri 3. Idque gestum esse testatur post mortem Imperatoris Justiniani, Tiberio jam ad Augustum culmen evecto. In codice Telleriano scriptum est *χρῆστος*.

ὁ Θεοδορικός. Hujus Theodorici Ducis meminit etiam Theophylactus in libro tertio, capite decimo septimo. Erat autem natione Gothus, ut ex nomine ipso colligitur.

In Caput XXI.

Pag. 440

κατὰ τὴν ἑσπέρην. Id est, cum Mauricius in Oriente esset. Sic Nicephorus hunc Evagrii locum exponit in capite nono libri decimi octavi. Paulò post, ex eodem Nicephoro, & ex codice Telleriano emendavi, *ὅταν, ἐκδικησὶν ἑσπέρην*, cum antea legeretur una voce *ἐπιμαρτυρησεν*, &c.

ἡ δὲ τῆς μήτης αὐτῆς. Assentior Henrico Savilio, qui in suo codice notavit fortè scribendum esse, *κατὰ τὴν ἑσπέρην τὴν ἀπὸ τῆς ἡμέρας*, &c. Atque ita legitur apud Nicephorum. In codice Telleriano scriptum inveni, *κατὰ τὴν ἑσπέρην τὴν ἀπὸ τῆς ἡμέρας*.

τὴν λιγυρῆν ἐμπύσαν. De Empusa vide, si placet, quæ notavi ad librum octavum Sozomeni, paginâ 161. hanc suâ ætate Gillo dictam fuisse tradit Nicephorus in capite nono, qui hujusmodi fabulas aniles meritò deridet. Similes fuerunt quas Romani strigas vocabant, de quibus Festus. Glossæ veteres strigas, *λαϊσσοὺς ἀνὲρ τῶν θαλαμῶν*. De Gillo, seu Gello, quæ infantes rapere olim credebatur, multa no-

tavit Leo Allatius in epistola ad Paulum Zachiam.

In Caput XXIII.

καὶ αὐτὸν μὲν ἐν τῷ οὐρανῷ. Hic locus ansem erroris præbuit Baronio; qui in Annalibus Ecclesiasticis Evagrium sequutus Auctorem, annos lexdecim Imperii cum mensibus novem Justino juniore tribuit. Sed reliqui Chronographi Justino pauciores annos assignant. Nam Joannes quidem Biellaris undecim duntaxat annos ei tribuit; Cedrenus autem tredecim cum aliquot mensibus. Auctor verò Alexandrini Chronici duodecim annos eum regnasse dicit, ac menses octo. Postremò Dionysius Petavius diligentissimus temporum Scriptor, annos Imperii tredecim, uno mense minus, tribuit Justino. Quos quidem orditur ab anno Christi 565. mense Novembri, Indictione decimâ quartâ, quâ Justinianus mortuum esse censet cum Theophane ac Baronio. Cujus viri sententiæ libentè animo subscribo. Certè annum primum Justiniani junioris, cum Indictione decima quarta ecurrisse docet ejusdem Justiniani Novella prima ad Julianum Præfectum urbi, quæ hanc habet subscriptionem: *Data 13. Calendas Octobres, Chalcedone, Imp. D. N. Justiniano PP. August. anno primo, Indictione decima quinta*. Annus enim primus Imperii Justiniani cœpit à mense Novembri, ut inter omnes constat. Quarta decima igitur tunc fuerit Indictio necesse est: si quidem mense Septembri sequentis anni, quinta decima Indictio numerata est. Etenim si Justinus Imperium auspicatus esset Indictione decimâ quintâ, ut Victor Turonensis & Joannes Biellaris & Auctor Alexandrini Chronici scriptum reliquerunt, & quidem mense Novembri, certè mense Septembri sequentis anni prima cœpisset Indictio. Porro ex his duodecim annis ac mensibus undecim, quibus integris Justinum regnasse diximus, solus quidem ac sine Collega imperavit annis octo, mensibus novem cum dimidio: simul autem cum Tiberio Cæsare regnavit annis quatuor, ac uno ferè mense.

Pag. 441

σωτῆρῶν δὲ ἐν τῷ οὐρανῷ. Tiberius Constantinus à Justino Cæsar factus est Indictione octavâ, die 7. mensis Septembris, ut legitur in Chronico Alexandrino. Imperium autem auspicatus est Indictione 12. mensis Octobris, die 5. Fuit anni quatuor, ac dies 28. Cæsaris potestatis Tiberii. Quòd si Theophylactus sequi malimus, qui Tiberium à Justino Cæsarem factum esse scribit Decembris die 7. feria 6. fient anni tres ac menses ferè decem, quod est ab anno Christi 574. ad annum 578. Porro notandum est, Tiberium Constantinum post mortem Justiniani junioris, annos Imperii sui numerasse ab exordio Cæsaris potestatis, ut discimus ex subscriptione sacre Pragmaticæ ejusdem Tiberii de confirmatione Constitutionum Justiniani Imperatoris, quæ sic habet: *Data tertio Idus Augusti, Constantinopoli, Imperatoris Domini nostri Tiberii Constantini Augusti anno 8. & post Consulatum ejus anno 10*

tio. Et nobilissimi Flavius Tiberii Mauricii felicissimi Caesaris anno primo.

In Caput XIV.

ὅτι ὁ παρὼν ἡμῖν ἐξέλεξεν ὁνομασθέν. Scribendum est procul dubio ὅτι ὁ παρὼν. Refertur enim ad id quod præcessit, διὰ τῶν ἰσορρομίων, quod non viderunt Interpretes.

χάρακι. De Charace Pergameno Græcarum Historiarum Scriptore, vide quæ scripsit Vossius in libro de Historicis Græcis.

Pag. 442 νικοστράτην. Idem mihi videtur esse, qui à Vopisco in Aureliani vita dicitur Nicomachus, qui illorum temporum Historiam Græcè conscripserat, teste ibidem Vopisco. Alius ab hoc Nicostrato fuit Nicostratus Sophista, qui Marco imperante floruit, ut testatur Suidas, & Georgius Syncellus in Chronico.

ἀπὸ μυθικῶν ἀρξαιμένων. Jam pridem in Annotationibus ad excerpta legationum è Dexippo, monui scribendum esse hoc loco: ἀπὸ μυθικῶν. Nam

Dexippus μυθικός, id est, Romanorum bella adversus Scythas gesta conscripserat, ut testatur Photius in Bibliotheca.

ἄρριανῶν. Arrianus Parthica & Alanica scripsit, in quibus libris res à Romanis gestas adversus Parthos & Alanos conscripserat. Hos igitur libros hic designat Evagrius.

ἰουσαδίου τῶν ἐπιφανείων. Hic est Eustathius Syrus, cujus testimonio sæpè usus est Evagrius noster in superioribus libris. De hoc Suidas ita scribit: ἰουσαδίου ἐπιφανείων χρονογράφου, ὁπποῦ μὲν τὰ ἀπὸ οὐραίων μύθων ἀναστὰσι βασιλείας ἐν τόμοις. Scribe meo periculo, ἐν τόμοις β'. Cujus commendationis Auctorem habeo Evagrius.

ἰωάννη ἐπιφανείων. Hic Joannes Epiphaniensis fuit. Nam cum Evagrius cum civem suum appellet, Epiphaniensem eum fuisse necesse est, si quidem Epiphania Syriæ urbs, patria fuit Evagrii. Quare fallitur Vossius in libro de Historicis Græcis, qui Joannem hunc domo Antiochenum fuisse existimat.

ὅτι μάλιστα τὰ χίρια. Scribendum puto ὅτι μάλιστα τὰ χίρια, ad vitandam κακοφωνίαν.

HENRICI VALESII
ANNOTATIONES
IN LIBRUM SEXTUM
ECCLESIASTICÆ HISTORIÆ
EVAGRII.

In Caput Primum.

Pag. 445 μεγαλοπρεπέως τε ἐπαλείψης. Apud Nicephorum in cap. 8. libri 18. scribitur ἐπιμείνης. Id est: Coronatos: quod non probo. Neque enim, moris erat apud veteres, quod quidem sciam, ut ii qui ad nuptias vocati erant, coronas gestarent perinde ac sponsi. Deinde verba quæ proximè sequuntur; hanc scripturam refutant. Subjicit enim Evagrius eos ideirco magnifice vestitos fuisse, quo dignosci facilius possent. Id autem ad coronas referri non potest. Neque enim ex coronis quas gestabant, dignosci potuissent.

δαμόφιλος μὲν οἶσι. De hoc Damophilo scribit Suidas in Lexico; quem Vossius in libro de Historicis Græcis describere contentus, nihil præterea adjecit. Ego verò cum & patriam ejus, & scribendi genus didicerim, in gratiam studiosorum hic apponam. Fuit igitur Damophilus iste, seu Demophilus, natione Bithynus, qui ex libris veterum Scriptorum utiles quasdam narrationes excerptit, ut docet Julianus in Misopogone. δα-

μοφίλου τῶν βιθυνῶν παλαιῶν συγγραμμάτων τῶν ταῦν, ἐν εἰς δευτέρου ἐπιμείνης, εἰρησάτο λέγειν ἡδίστος νέου Φιλικῶν ἀποκαθάρσιον. Certe Julianus eo loco profert narrationem quandam, quam Damophilus iste ex Plutarcho Chæronense excerpterat, quemadmodum etiam Evagrius noster hoc loco.

σαφῶς εἰπὼν. Mallem legere σαφῶς, quemadmodum legisse videtur Christophorus. Porro locus Plutarchi quem hic designat Evagrius, extat in libro de fortuna Romanorum, haud procul ab initio.

In Caput IV.

πρωτίθηναι. Hæc verba de Edictis à Prisco propositis intelligenda sunt. Id enim indicat vox πρωτίθηναι, quæ eam vim ac significationem habet quam dixi. Expositionem nostram confirmat Theophylactus in libro 3. cap. 11. quem omnino consule.

τὴν τῶν παρῶν ἵππων. Mufculus equum vehicularum verit. Christophorus verò vectarium